

Polskie Państwo Podziemne

– powstanie i działalność.

W tym roku obchodzimy 75. rocznicę powstania Podziemnego Państwa Polskiego (PPP), które działało w czasach II wojny światowej. Historia tej wojny jest wszystkim dobrze znana, jednak nie zawsze mówi się szczegółach działania PPP. Były to tajne struktury państwa polskiego, podlegające Rządowi RP na uchodźstwie.

Propozycje kontynuacji walki i oporu metodami konspiracyjnymi sformułowano na spotkaniach między władzami cywilnymi Warszawy (prezydentem Stefanem Starzyńskim), Radą Obrony stolicy i gen. Juliuszem Rómmlem (dowódca obrony Warszawy). Brał w nich udział gen. Michał Tokarzewski-Karaszewicz. W międzyczasie gen. Rómmel otrzymał od Naczelnego Wodza pełnomocnictwo dowodzenia na terenie całego kraju. Gen. Tokarzewski zaproponował, aby w związku z powyższym to pełnomocnictwo gen. Rómmel przekazał jemu, w celu zorganizowania zakonspirowanych agentur bądź delegatur wojskowo-politycznych państwa polskiego. Efektem tego był rozkaz gen. Rómmla:

*„Dane mi przez Naczelnego Wodza w porozumieniu z Rządem
pełnomocnictwo dowodzenia w wojnie z najazdem na całym obszarze Państwa,
przekazuję gen. bryg. Michałowi Tadeuszowi Tokarzewskiemu-Karaszewiczowi
z zadaniem prowadzenia dalszej walki
o utrzymanie niepodległości i całości granic. – J. Rómmel, gen. dyw.”*

– AK w dokumentach 1939-1945, t. 1, s. 2; SBN 950134805, Gryf Printers Ltd., London, 1970.

Początki działania podziemia były ciężkie. Jedne struktury przekształcały się w inne na przestrzeni lat. W nocy z 26 na 27 września 1939 roku powstała w oblężonej Warszawie *Służba Zwycięstwu Polski* – konspiracyjna organizacja wojskowa, mająca toczyć walkę przeciw okupantom. 13 listopada 1939 roku została przekształcona w *Związek Walki Zbrojnej* (ZWZ), podlegający Rządowi RP na uchodźstwie. 14 lutego 1942 roku generał Władysław Sikorski przekształcił ZWZ w *Armie Krajową* (AK). Jej komendantem głównym został generał Stefan Rowecki, w kampanii wrześniowej dowódca Warszawskiej Brygady Pancerno-Motorowej, autor wojskowego podręcznika walk ulicznych. Utworzenie AK miało służyć scaleniu wszystkich grup wojskowych.

Podziemie jednak nie ograniczało się tylko do formacji zbrojnych. Działały również podziemne uczelnie wyższe, które kształciły historyków, matematyków, polonistów oraz

lekarzy. Podczas trwania wojny studia ukończyło ponad 10 tysięcy osób. Swoją działalność prowadziły podziemne teatry, gdzie wystawiano sztuki Słowackiego, Wyspiańskiego i Szekspira. Znajdowały się one najczęściej w prywatnych mieszkaniach i piwnicach. Warto dodać, że w publicznych teatrach wystawiano tylko sztuki, które ośmieszały Polaków.

Największymi działaniami wojskowymi podjętymi przez AK było powstanie warszawskie, które rozpoczęło się 1 sierpnia 1944 oraz akcja „Burza” podjęta na wschodnich obszarach Polski. Trwała od 4 stycznia 1944 do stycznia 1945. W początkowej fazie akcja „Burza” opierała się na współpracy wojskowej jednostek polskich i rosyjskich. Po przełamaniu obrony niemieckiej w tych rejonach, władze sowieckie złamały te porozumienia i internowały tysiące żołnierzy AK. Po upadku powstania warszawskiego stolicą Polskiego Państwa Podziemnego została Częstochowa.

Polskie Państwo Podziemne posiadało bardzo rozbudowane struktury organizacyjne oraz terytorialne. Struktura organizacyjna składała się z pionu wojskowego i cywilnego. Naczelnymi zadaniami pionu wojskowego (Armia Krajowa) była rozbudowa militarna, która miała dać Polakom możliwość walki o suwerenność i niepodległość kraju po zakończeniu wojny. Pion wojskowy był także łącznikiem między okupowaną Polską a Rządem na uchodźstwie, chronił pion cywilny i zapewniał bezpieczeństwo jego pracownikom. Najważniejszymi zadaniami pionu cywilnego było utrzymanie ciągłości instytucji państwowych oraz zapewnienie funkcjonowania państwu i ewentualne przygotowanie do przejęcia władzy po zakończeniu działań wojennych.

Działanie PPP zostanie na zawsze zapamiętane m.in. dzięki formom upamiętnienia tej struktury. Na terenie Polski możemy podziwiać [Pomnik Polskiego Państwa Podziemnego w Poznaniu](#) oraz [Pomnik Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej w Warszawie](#). Dnia 27 września obchodzimy Dzień Polskiego Państwa Podziemnego.

Autor opracowania: Iga Bielińska kl. II D